



Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/11568-17

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 04.06.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	13/2025	10.06.2025

Søknad om dispensasjon for organisert ferdsel i Børgefjell mars 2026 - Lengetur - Tor-Gunnar Skibakk

Forvalters tilrådning:

Med hjemmel i verneforskriftenes § 3 pkt. 5.2 fatter Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre følgende vedtak:

- Lengetur v/Tor-Gunnar Skibakk gis dispensasjon fra verneforskriftene for gjennomføring av 2 (to) organiserte skiturer i Børgefjell nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde.
- Dispensasjonen gjelder fra 1. mars til og med 28. mars 2026.
- Dispensasjonen gjelder turfølge på inntil 16 personer inkl. guider og inkl. to praksisplasser for studenter som tar guide-utdanning.
- Turene skal kun gjennomføres etter følgende traseer:
 - Tomasvatn, Jengelen, Gaukaren, Store Kjukkeltvatnet, Tiplingan og Storrullen/Sjånes
 - Tomasvatn, Jengelen, Gaukaren, Store Kjukkeltvatnet, Måsskardvatnet, Simskardet
 - Tomasvatn, Jengelen, Gaukaren, Store Kjukkeltvatnet, Legdvatnet og Øyum i Susendal
- Arrangør og deltakende guider må gjøre seg godt kjent med vernebestemmelsene og retningslinjene i forvaltningsplan for Børgefjell nasjonalpark.
- Deltakerne må bevisstgjøres på at de oppholder seg i en nasjonalpark og at det derfor er viktig å fokusere på at den enkeltes og gruppas aktivitet skal sette så få spor som mulig på naturmiljøet
- Før ferdselen gjennomføres skal nasjonalparkforvaltningen orienteres på epost.
- Før ferdselen gjennomføres skal Byrkije Sijte v/Tor Enok Larsen og Tjåehkere Sijte v/Mats Joma kontaktes for å få oversikt om det finnes tamrein i de aktuelle traseer, og slik kunne unngå unødig forstyrrelser.

Begrunnelse

Gjennomføring av tiltaket innenfor rammen av dispensasjonen med gitte vilkår strider ikke mot vernevedtakets formål og påvirker ikke verneverdiene nevneverdig. De angitte vilkårene anses å ha en saklig sammenheng med verneformålet og de hensyn som der skal ivaretas, og kan ikke sies å fremstå som særlig tyngende.

Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 1, vern av Børgefjell nasjonalpark, Grane, Hattfjelldal, Røyrvik og Namsskogan kommuner, Nordland og Nord-Trøndelag.
- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 2, vern av Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde, Hattfjelldal kommune, Nordland.
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Saksopplysninger

Lengetur v/Tor-Gunnar Skibakk søker dispensasjon fra verneforskriften for organisert ferdsel i Børgefjell nasjonalpark i mars 2026.

Hi North (tidligere Naturlige Helgeland AS) har hatt slik dispensasjon tidligere år og har benyttet Lengetur som samarbeidsparter for gjennomføring av tidligere års turer. Fra 2024 har ikke Hi North være med som arrangør da de har endret fokus på sine produkter. Lengetur fikk innvilget tilsvarende dispensasjon for å gjennomføre to organiserte turer i mars 2024 og i mars 2025, det søkes nå om tilsvarende dispensasjon for mars 2026.

Det planlegges 2 skiturer med 4 overnattinger i telt. Turene skal ha 12 deltagere og 2 guider (4-6 telt). Nytt av året er at det søkes om to ekstra deltagere for å ha med studenter som tar guide-utdanning på høyskolenivå. Dette betyr at det totalt kan bli 16 personer som gjennomfører turen. For ytterligere opplysninger vises det til søknad fra Lengetur

Organiserte/guidete turer til fots eller på ski i perioden f.o.m. 1. august t.o.m. 28./29. februar er en form for organisert ferdsel som **ikke** skader naturmiljøet og trenger derfor **ikke** særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

All organisert ferdsel i perioden f.o.m. **1. mars t.o.m. 31. juli** foregår i hekke- og yngletiden for en rekke sårbare arter, som f.eks. jaktfalk og fjellrev. Dette er arter som kan være svært sårbare for unødige forstyrrelser i hekke- og yngletiden. Organisert ferdsel i denne perioden vil derfor være søknadspliktig.

Børgefjell er et viktig yngleområde for fjellrev og arten er oppført under kategorien CR, kritisk truet, på den norske rødlista. Vintersesongen i Børgefjell er ei sårbar tid for fjellreven og unødige forstyrrelser bør unngås. Ferdsel kan utgjøre en risiko for unødige forstyrrelser. Det samme gjelder for ulike rovfuglarter som hekker i Børgefjell. Disse forbereder hekking fra mars og utover. Det er da viktig at evt. traseer/aktiviteten legges utenfor sårbare områder og til områder der det er ferdsel/forstyrrelser fra før.

Ihht. generelle retningslinjer for saksbehandling i forvaltningsplanen skal berørte reinbeitedistrikt ha saker om organisert ferdsel til uttalelse før vedtak fattes. Tiltaket det søkes dispensasjon for skjer i mars som også er en sårbar periode for tamrein ift. beitetilgang og forstyrrelser. Søknadene for tidligere år er sendt til distriktene for uttalelse, det fremkom da ingen negative tilbakemeldinger under forutsetning av at turene blir gjennomført i mars og at reindriften kontaktes før turen gjennomføres. Søknad for 2026 er ikke sendt distriktene for uttalelse, men en har i tilrådningen hensyntatt distriktenes tidligere tilbakemeldinger på aktiviteten.

Målsetting i forvaltningsplanen er at innenfor rammen av verneforskriften og vernets formål skal ikke forvaltningen av Børgefjell nasjonalpark være til hinder for utviklingen av bærekraftig og miljøtilpasset reiseliv. Nasjonalparkstyret må vurdere om tiltaket er innenfor rammen av verneforskriften og vernets formål før evt. dispensasjon gis. Søker må her kunne defineres å drive med bærekraftig og miljøtilpasset reiseliv. I vurderingene må en også være bevist at det i området er ferdsel uansett av besøkende som utøver friluftsliv. Dette medfører forstyrrelser i området og

spørsmålet videre blir om omsøkte tiltak medfører vesentlig økt belastning utover eksisterende belastning?

Nasjonalparkstyret innvilget tilsvarende søknader for 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024 og 2025. Av ulike årsaker ble ikke turene før 2022 gjennomført av tidligere Naturlige Helgeland AS.

Som grunnlag for beslutningen er søknaden vurdert i henhold til prinsippene i naturmangfoldlovens § 8 til 12.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Naturbase, artskart, roibase, forvaltningsplan mm er benyttet som kunnskapsgrunnlag for beslutningen.

Føre-var-prinsippet § 9

Føre-var-prinsippet kommer kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, jf naturmangfoldloven § 9.

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Den omsøkte ferdselen er i et begrenset omfang slik at den på kort sikt ikke vil medføre noen stor økt belastning på området. Imidlertid foregår aktiviteten i en meget sårbar periode og hvis flere aktører etablerer tilsvarende tilbud kan dette medføre økt belastning på området.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Hvis tiltaket medfører miljøforringelse, skal kostnadene til eventuell retting bæres av tiltakshaver.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Ikke relevant i dette tilfellet.

Vedlegg:

Brev av 30. mai 2025 - søknad om organisert skitur gjennom Børgefjell nasjonalpark i mars 2026



LENGETUR

v/Tor-Gunnar Skibakk
Hagalykkja 52
2080 Eidsvoll

30. mai 2025

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

v/Nasjonalparkforvalter Tore Tødås
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Søknad om organisert skitur gjennom Børgefjell nasjonalpark i mars 2026

Viser til tidligere søknader og gjennomførte turer og søker med dette om å få gjennomføre organiserte skiturer gjennom Børgefjell nasjonalpark i mars 2026.

Turene er tenkt gjennomført med lokalkjente og svært erfarne guider fra LENGETUR og med påmelding av individuelle gjester. Vi er av den grunn avhengig av forutsigbarhet, da turer markedsføres og selges inn i god tid før turen går. Tidligere daglig leder i Naturlige Helgeland/Hi North, Merethe Kvandal, vil være lokal kontaktperson for oss også denne vinteren.

Beskrivelse/Tidspunkt

Vi søker om å få gjennomføre inntil to, - 2 -, skiturer i mars 2026, fortrinnsvis i uke 12 og 13. Turene vi planlegger er tenkt gjennomført med 4 overnattinger i telt og totalt 5 dager ute i terrenget. Turene vil ha maksimum 12 deltagere og 2 turledere pr tur (antatt 7-9 telt). Vi blir jevnlig kontaktet av Høyskoler med guide-utdanning ift praksisplasser for deres studenter. Vi ønsker derfor å ha muligheten til å ha med oss inntil to studenter i tillegg til ordinære deltakere og våre egne turledere. Det vil da totalt si maksimalt 16 personer. Ingen motorisert ferdsel eller utsetting av depoter er planlagt i nasjonalparken.

Rute

Vi ønsker primært å gå følgende rute: Tomasvatn, Jengelen, Gaukarvatnet, Kjukkelen, Tiplingan og Storvollen/Sjånes (se rød rute i kart nederst i søknaden). Planlagte leirplasser er ved Orrekvatnet, Kjukkelelva, Storskavlbekken/Simskardelva og Vestre Tiplingen. Sted for leirplasser langs denne ruta kan komme til å avvike noe fra beskrevet grunnet vær, føreforhold og/eller deltagerens fysiske form. I forhold til tidligere år ønsker vi nå å holde en litt mer østlig rute fra Jengelen til Kjukkelen. Dette for å unngå det skrånende terrenget ned mot Kjukkelelva, da dette er krevende å forsere med pulk.

Ut fra informasjon vi har mottatt, skal det være en mulighet for at veien fra Kroken til Sjåneset/Harvassdalen ikke blir brøytet vinteren 2025-2026. I så tilfelle vil inntegnet rute til Øyum være vår foretrukne. (Gul eller blå rute)

Med de forholdene som kan råde i Børgefjell vinterstid eller om noe skulle tilstøte turdeltakere, ønsker vi av sikkerhetsmessige grunner å ha alternative ruter ut av nasjonalparken. Dette gjelder da ut Måsskardet (svart rute) eller til Øyum i Susendalen (blå eller gul rute), samt retur etter samme rute som vi har gått.

Vi er fleksible i forhold til rutevalgene. Skulle det være nødvendig kan vi gjøre om planlagt rutevalg med tanke på reindrift kort tid før avgang eller underveis på turen. Vi har forståelse for at det er reindrift i området og vil unngå å forstyrre dyrene i kalvingsperioden. Vi er derfor interessert i et godt samarbeide og dialog med reindriften. Vi har alltid med satellittkommunikasjon, slik at vi kan nås underveis på turen for å sikre at vi ikke går inn i et område som vil forstyrre reinen. Vi har som tidligere nevnt med oss Merethe Kvandal som lokal kontaktperson. Vi vil som tidligere år oversende link til å følge oss på sporing mens turen pågår.

Vi i LENGETUR er generelt opptatt av å ferdes på en måte i naturen som setter minst mulig spor. Vi ønsker å formidle kultur og historie, og ivareta natur og dyreliv ved å forstyrre minst mulig. Det er for oss en selvfølge å ta med all søppel hjem, og vi tar også med oss det vi finner underveis som andre eventuelt har forlatt. Vi har med biotoalett på våre turer, slik at det heller ikke vil være noen etterlatenskaper av denne art etter oss.

Vi er gjerne tilgjengelig for mer informasjon. Vi håper på en rask og positiv behandling av søknaden.

Med vennlig hilsen
Tor-Gunnar Skibakk

LENGETUR
Tlf. 92 04 58 95
tor-gunnar@lengetur.no

